

Ago Kõrgvee: Eesti kolmandas linnas peab olema korralik haigla

Narva Haiglas tuleb välja arendada kõik võimekused, mis peaksid suuruselt Eesti kolmandas linnas kättesaadavad olema, ütles Narva Haigla juht Ago Kõrgvee Med24 toimetajale Madis Filippovile.

Olete Narva Haigla juht olnud nüüd juba enam kui aasta. Milline on see aeg teie jaoks olnud ja kui keeruline on olnud sisseelamine?

Olen Narva Haigla juhatuse liige alates eelmise aasta 17. maist, aga tegelikult olen siin töötanud juba alates 2020. aasta detsembrist. Tulin siia Narva Haigla ja Tartu Ülikooli Kliinikumi kokkuleppega nõunikuks COVIDiga võitlemise küsimustes. Seega tekkis mul haiglast ülevaade juba nõunikuna töötamise ajal ja hakkas küpsema mõte, mida peaks Narva Haiglaga ette võtma, et teda järjele aidata. Kuna kuulutati välja konkurss juhi leidmiseks, siis ma kandideerisin ja koha ka sain.

Vahepealne aeg on läinud kiiresti. Selle aja jooksul on tulnud tõsiselt rinda pista COVIDiga, haiglat arendada nii kvaliteedi kui ka teenuste mõttes ning teha vajalikke investeeringuid, et töökeskkond oleks jätkusuutlik. Oleme alustanud arenguvisiooni dokumendi tegemisega. Esimene funktsionaalne arengukava on valmis. Kohe on valmimas ka teine. Seda kõike on vaja, et jõuda Narva Haigla aktiivravikorpuse ehitamise kavandamiseni. Oleme selles suunas kõvasti tööd teinud. Kohtusin tervise- ja tööministriga ning vähemasti riigipoolne hoiak on selle arenduse suhtes positiivne.

Praegu on tegemisel ka haiglavõrgu arengukava – mis sellest sõltub?

Mina olen lähtunud sellest, et Narva on suuruselt Eesti kolmas linn ja meie teeninduspiirkond on

Ago Kõrgvee

Foto: Scanpix / Kristjan Teedema

70 000 inimest. Siin peab olema väga korralik haigla. Me ei saa ega jõuakski kõiki haigeid siit ära vedada. Selles linnas peab olema enamiku tervishoiuteenuste kättesaadavus väga hea ja selles suunas me ka töötame.

Palun tooge välja, mis on Narva haiglas praegu puudu, mida oleks hädasti juurde vaja.

Neid asju on päris mitu, aga üks suur probleem on personal. Kolmkümmend aastat tagasi töötas Narva Haiglas 200 arsti – tõsi, enamik

neist oli pärit Venemaalt ja teistest endistest liiduvabariikidest ja Tartu Ülikooli ettevalmistusega arste oli väga vähe –, aga selleks hetkeks, kui mina siia tööle tulin, oli erinevates punktides kokku 94 arsti. Meil on vaja anesteziolooge, erakorralise meditsiini arste, kardiolooge, neurolooge, sisearste, radiolooge jne. Loodan, et riik võtab midagi ette tervishoiutöötajate rahastamisega Ida-Virumaal, sest praeguse rahastamismudeliga tõenäoliselt personali piisavalt juurde ei saa. Eesti keeles õpetavatele õpetajatele tahetakse

hakata maksma palka koefitsientidega, sama kavatsetakse politsei ja päästeteenistuse töötajate puhul ning seda tuleks kindlasti kaaluda ka meedikute suhtes. Lisaks arstidele on puudu väga palju õdesid. Selle lahendamiseks teeme koostööd Tartu Tervishoiu Kõrgkooliga ning juba sel sügisel hakkame Narvas koolitama hooldusõdesid ja tegevusjuhendajaid. Järgmisest sügisest käivitub meil õeõpe. Teisisõnu – oleme Narvas käima lükkamas Tartu Tervishoiu Kõrgkooli filiaali.

Teine suur mure on nüüdisaegne töökeskkond. Meie kõige uuem hoone on õendus-hoolduskorpus, mis ehitati 2011. aastal. Meie kõige vanem hoone on Nikolai II ajast Romanovite dünastia võimuloleku 300. aastapäevaks ehitatud maja, mis on sama arhitekti projekteeritud, kes projekteeris Maarjamõisa vanad hooned. Selles paiknevad praegu sisekliiniku osakonnad, kuid sinna on plaanis teha tervishoiu kõrgkooli õpperuumid ja haigla koolituskeskus, kui uus aktiivravikorpuse valmis saab.

Millest on veel puudu? Rahast. Seda oleks siia igal sammul vaja, sest pikkade aastate jooksul on olulisi investeeringuid tegemata jätetud. Minister küsis minult, kui palju on Narva Haiglale raha vaja. Minu vastus oli 150 miljonit eurot: 100 miljonit uue aktiivravikorpuse ehitamiseks, 25 miljonit tervisekeskuse koondamiseks haigla juurde ning kolmas samm oleks vana arhitektuurilise pärlu renoveerimine tervishoiu kõrgkooliks, haigla koolituskeskuseks ja administratiivhooneks. Selles korpuses pole kindlasti mõistlik kaasaegset meditsiini viljeleda.

Mida minister teile vastas?

Ta oli selle kõigega nõus. Eks me neid arengukavasid teemegi lootuses, et hakataks tõsiselt tegelema aktiivravikorpuse rahastamisega. Raha korraga nagunii ei saa, aga kui juba küsiti, siis vastasin, et täna on nii palju vaja. Kardan, et kui edasi lükata, siis on puudujääk suurem.

Kuna personalist on suur puudus, siis kas olete saanud kuidagi Ukraina sõjapõgenikest tervishoiutöötajaid rakendada?

Ei ole. Meil on haiglas tööl kümme Ukraina päritolu arsti, aga nad on tulnud siia enne sõda ja oma pädevuse tõestamiseks kõik kadalipud varem läbinud. Ühtegi põgenikku pole me saanud tööle võtta, kuid oleme neid nõustanud ja edasi suunanud. Terviseametis on neile selgitatud, et nad peavad läbima mitmed kadalipud – täitma keele ja hariduse nõuded ning sooritama eksami Tartu Ülikooli juures, et saada üldarstiks. See pole lihtne. Sõda on kestnud pool aastat, aga kiireid lahendusi nende inimeste integreerimiseks loodud ei ole.

Kas sõda on kuidagi mõjutanud omavahelisi suhteid haiglas?

Näiliselt mitte. Olen siin algusest peale deklareerinud, et haigla ei ole poliitilise võitluse areen. Kui olid valimised, siis mitmed Narva Haiglas töötavad saadikud üritasid siin oma partei propagandat teha, aga ma palusin lõpetada. Kui sõda puhkes, siis pöördusin arstide ja õdede poole palvega, et nad tegeleksid ennekõike professionaalse tegevusega ja jätaksid igasuguse muu kõrvale. Ma väljendasin ka selget hoiakut, et tegemist on kuritegeliku ja õudse invasiooniga. Kõigile on selge, mis hoiak haiglas tervikuna võiks olla. Siinemaani pole probleeme olnud, kuigi alguses mõned emotsionaalsed väljaelamised olid.

Kuidas võrdleksite Narva Haiglat teiste haiglatega, Narva patsienti näiteks Tartu patsiendiga?

Narva on paljurahvuseline koht. Kuigi siin on palju vene keelt kõnelevaid inimesi, ei tähenda see, et kõik on venelased. Haigla inimesed on n-ö täiesti normaalsed meedikud ja kohati parema iseloomuga kui eestlased. Seda olen tunnetanud, et mingisugust erilist probleemi

nendega ei ole. Patsientide seas on vahest see eripära, arvamus, et kui kõvasti ei kaeba, siis võib-olla ei panda probleemi tähele. Aegade jooksul on neid kaebusi oluliselt vähemaks jäänud. Oleme selleks ka palju teinud, et arstid ja õed käituksid korrektselt ning oleksid haigete suhtes tähelepanelikumad. Haiglasiseses asjaajamises oleme võtnud selge hoiaku, et töökeel on eesti keel. Hommikused videokonverentsid ja konverentsid üldse toimuvad eesti keeles. Teeme kõik selleks, et soosida personali eesti keele õppimist. Mina olen nendega alati vestlust eesti keeles alustanud ja nemad ka vastavad eesti keeles. Inimesed räägivad eesti keelt järjest soravamalt. Mentaliteet on läinud õiges suunas.

Missuguse jälje on haiglale jätnud koroonaaeg?

Eks koroonatuli suhteliselt ootamatult ja me ei osanud päris adekvaatselt reageerida. Vaktsineerimist alustasime hilja – koroonatuli oli olnud peaaegu terve aasta, enne kui tuli vaktsiin. Kui osakonnad tuli seisma panna, et koondada personal koroonaosakonda tööle, siis suri alguses haigla plaaniline töö välja. Erakorralise töö tegemise ära, aga plaaniline meditsiiniline tegevus jäi seisma. Üks probleem olid patsiendid, aga ka meie töötajad haigestusid. Personalidefitsiit oli tohutu.

Koroonaga seoses sai haiglat päris tõsiselt arendatud. Me soetasime vajalikku aparatuuri: hingamisaparatuuri, jälgimisaparatuuri, tekitasime hapnikupunkte, soetasime kompressoreid, et laiendada ventilatsioonivõimekust ... See tõi kaasa päris palju võimekuse suurendamist. Tekkisid uued oskused. Näiteks, kuidas kaitsta ennast viiruse eest, kuidas riietuda ja kasutada kaitsevahendeid. Seda rutiini tuli inimestele õpetada.

Alguses oli päris keeruline selgitada vaktsineerimise vajalikkust. Meil läks see kaunis visalt. Nüüdseks on personalist 95–96 protsenti korduvalt vaktsineeritud. Võtame

tööle ainult neid inimesi, kellel on vaksineerimise suhtes õige hoiak. Peab aru saama, et vaksineerimine on väga tõhus ja efektiivne kaitse nakkuse vastu ning see pole nii ainult COVIDi puhul. Nüüd ollakse sellest aru saadud.

Meie jaoks oli sellises mahus vaksineerimine täiesti uus tegevus. Tegime seda Narva Haigla juures, suvel oli käigus ka vaktsiinibuss, millega sõitsime Narva ümbruses ringi, ja täiendav vaksineerimispunkt oli kultuurimajas. Praegu võib öelda, et Narvas on 70 protsenti inimestest vaksineeritud, aga kahjuks on veel 6000–7000 vanainimest, kes pole saanud isegi mitte esimest doosi ja keda jõuab haiglasse pidevalt.

Mida on tegemata jäänud plaaniline ravi endaga kaasa toonud?

Olukord oli selline, et plaanilises korras patsiendid haiglasse praktiliselt ei sattunudki ja erakorralist abi osutati vaid äärmisel vajadusel. Kroonilised haigused jäid tähelepanu alt välja või sai hakata nendega

tegelema hilinemisega, kui need muutusid ägedaks ja inimene tuli hospitaliseerida. Eelmise aasta suvest hakkasime jõudma tagasi normaalsetesse rööbastesse. Tekitasime nakkusosakonna vajalike vahenditega ja oleme sellel pinnal hakkama saanud. Aasta lõppes sellega, et haigekassa lepingust täitsime 95 protsenti. Sel aastal on plaaniline töö kulgenud normaalselt.

Saime äsja uue valitsuse. Milliseid lubadusi (ja nende täitmist) ootate eeskätt oma tööpiirkonda silmas pidades?

Nagu ennist ütlesin, on suur probleem personaliga. Meie haigla palgakulud on eelarvest jõudnud 70 protsendini, sest muidu jookseks personal lihtsalt laiali. Aga kui me nii suure protsendi eraldame palkadeks, siis takistab see investeringute tegemist ja muude kulude katmist. Näiteks elektrikulu, mida me ei saa haiglas märkimisväärselt vähendada, on suurenenud 5–6 korda. Seda pole meie eelarves kuidagi planeeritud ja see tähendab, et peame taotlema täiendavat rahasta-

mist. Sama probleem on tõenäoliselt kõigis haiglates.

Kui tahame siia saada head tööjõudu, siis peame maksma natuke enam kui mujal. See on päris kindel. Kui tahame, et siia tuleksid Tartu või Tallinna arstid, siis peab neil olema selleks piisavalt motivatsiooni. Selleks, et nad siia tuleksid, on tähtis ka see, et töökeskkond vastaks samadele standarditele, mis on Tallinnas ja Tartus. Minu eesmärk on teha Narva Haigla töökeskkonna mõttes selliseks, et ta oleks Tartu Ülikooli Kliinikumi Narva Haigla. Ma loodan, et siis suudame siinse piirkonna inimestele pakkuda sisuliselt sama head meditsiiniabi. Narva on Tallinnast 210 km ja Tartust 180 km kaugusel, mis tähendab, et me peame arendama välja kõik need võimekused, mis suuruselt Eesti kolmandas linnas peaksid olema. Sellepärast ongi meil uut aktiivravikorpust vaja. Usun, et kui meil õnnestub leida siia motiveeritud inimesi, siis tulevad ka residendid ja tudengid. Narva haiglast peab saama haigla, kus toimub õdede, arstide ja residentide koolitus. Selleks on vaja sobilikku keskkonda.